

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1970/71 inom socialdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(3:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

Socialdepartementet m. m.

1. Socialdepartementet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 7, framlagda förslag (punkterna A 1—A 3, s. 13—15 i utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 januari 1970) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Socialdepartementet* ett förslagsanslag av 6 900 000 kr.,
2. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.,
3. till *Försöksverksamhet m. m.* ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

2. Extra utgifter. Kungl. Maj:t har (punkten A 4, s. 15) föreslagit riksdagen att till Extra utgifter för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionen II: 788 av herr Mattsson vari hemställts att riksdagen måtte till A 4 Extra utgifter under femte huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Utskottet. I motionen II: 788 föreslås att riksförbundet för utvecklingsstörda barn (FUB) erhåller statsbidrag med 150 000 kr. för förbundets all-
1 — Bihang till riksdagens protokoll 1970. 6 saml. Nr 5

männa verksamhet. Bidraget bör enligt motionärens mening utgå från det under V:e huvudtiteln uppförda anslaget Extra utgifter, vilket anslag därför bör uppräknas med 150 000 kr. i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.

Från det till Kungl. Maj:ts förfogande anvisade anslaget Extra utgifter utgår för innevarande budgetår bidrag till ett 10-tal olika handikapporganisationer, i regel med belopp av ca 15 000 kr. Från detta anslag har bl. a. riksförbundet erhållit bidrag till sin verksamhet för såväl budgetåret 1968/69 som 1969/70. FUB har för nästa budgetår i framställning till Kungl. Maj:t begärt bidrag med 250 000 kr.

FUB svarar för en rad värdefulla insatser av betydelse såväl för de utvecklingsstörda som för deras föräldrar. Detta bör givetvis beaktas vid övervägandena om statsbidrag till FUB. Storleken av statens bidrag måste emellertid alltid avvägas i förhållande till övriga bidragsäskande handikappförningars önskemål och behov. En sådan avvägning sker årligen av Kungl. Maj:t vid fördelningen av medel ur förevarande anslag. Denna fördelning bör enligt utskottets mening även fortsättningsvis ankomma på Kungl. Maj:t inom ramen för anvisade medel. Med hänvisning till den medelsreservation som finns på anslaget finner utskottet inte anledning att bifalla motionsyrkandet om en höjning av det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 788 till *Extra utgifter* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Allmän försäkring m. m.

3. **Försäkringsdomstolen och Försäkringsrådet.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 1—B 2, s. 20—22) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Försäkringsdomstolen* ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.,

2. till *Försäkringsrådet* ett förslagsanslag av 1 322 000 kr.

4. **Riksförsäkringsverket m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 3, s. 22—24 och B 5, s. 25—26) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst i riksförsäkringsverket som byråchef i Ce 1,

2. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

a) till *Riksförsäkringsverket* ett förslagsanslag av 35 470 000 kr.,

b) till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* ett förslagsanslag av 15 000 000 kr.

5. **Bidrag till sjukförsäkringen.** Kungl. Maj:t har (punkten B 6, s. 26—29) föreslagit riksdagen att till Bidrag till sjukförsäkringen för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:t har under förevarande anslag beräknat medel även för genomförande av en reform som innebär lika behandling av män och kvinnor inom sjukförsäkringen. Förslag till lagändringar läggs fram i särskild proposition till årets riksdag. Någon kostnadsökning av betydelse för den allmänna försäkringen beräknas inte uppkomma på grund av de föreslagna ändringarna.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 625 000 000 kr.

6. **Vissa yrkesskadeersättningar m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten B 7, s. 29) och hemställer

att riksdagen till *Vissa yrkesskadeersättningar m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

Ekonomiskt stöd åt barnfamiljer m. m.

7. **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten C 2, s. 31—32) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 4 800 000 kr.

8. **Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.** Kungl. Maj:t har (punkten C 3, s. 32—33) föreslagit riksdagen att

1. godkänna den i statsrådsprotokollet förordade ändringen i grunderna för bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1971,

2. till *Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 48 av herr Högström m. fl. och II: 55 av herr Bergman m. fl. i vad avser hemställan

1. att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam utredning om en utbyggnad av systemet för bostadstillägg till att omfatta även ensamstående och familjer utan barn under 16 år,

2. att riksdagen måtte besluta att den övre hyresgränsen för de statsbidragsberättigade kommunala bostadstilläggen slopas,

1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1970. 6 saml. Nr 5*

dels de likalydande motionerna I: 76 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 92 av fru Nilsson m. fl. vari hemstälts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan ändring av gällande bestämmelser att vid inkomstprövning för bostadstillägg för barnfamiljer den fastställda beskattningsbara inkomsten skall ökas med 10 % av den behållna förmögenhet som överstiger 30 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 147 av fröken Pehrsson och herr Andreasson samt II: 161 av herr Larsson i Öskevik m. fl. vari hemstälts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan ändring av gällande bestämmelser att det särskilda bostadstillägget för barnfamiljer med höga bostadskostnader göres statligt och i sin helhet finansieras av staten,

dels de likalydande motionerna I: 467 av herr Helén m. fl. och II: 533 av herr Gustafson i Göteborg m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte uttala att en utvidgning av de bostadssociala stödåtgärderna till att omfatta alla lägre inkomsttagare bör prövas,

dels de likalydande motionerna I: 477 av herr Werner och II: 545 av fru Ryding m. fl. vari föreslagits

att riksdagen — med ändring av nu gällande regler för bostadstillägget — måtte besluta att fr. o. m. den 1 januari 1971 fastställa en årsinkomst av 20 000 kr. från vilken inkomstgräns avtrappningen av bostadstillägget inträder,

att riksdagen — med ändring av nu gällande regler för bostadstillägget — måtte besluta att sådant skall kunna utgå till familjer med barn upp till 18 års ålder, vilka på grund av studier icke har egen inkomst, samt

att riksdagen beslutar anvisa ett förslagsanslag till Bostadstillägg för barnfamiljer för budgetåret 1970/71 av 450 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 649 av herr Dahlberg m. fl. och II: 756 av herr Gadd m. fl. vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t framhåller nödvändigheten av att åtgärder vidtages för att personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden i fortsättningen behandlas som gifta vad bostadstilläggen beträffar,

dels de likalydande motionerna I: 653 av herrar Arne Geijer och Knut Johansson samt II: 770 av herr Johansson i Ljungby m. fl. vari föreslagits att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av nuvarande regler för bostadsstödet i syfte att ytterligare utjämna boendekostnaderna för familjer med låga inkomster,

dels motionen II: 784 av herr Lindkvist m. fl. vari föreslås att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av och förslag till sådan ändring i kungörelsen den 28 maj 1968, nr 425, att de i motionen redovisade effekterna för familjer med 1 eller 2 barn under 16 år elimineras,

dels de likalydande motionerna I: 669 av fru Margit Lundblad m. fl. och

II: 804 av fru Skantz m. fl. vari hemställt att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad som i motionerna anförts om statsbidrag till kommunala bostadstillägg.

Utskottet. Bostadstilläggen i deras nuvarande utformning syftar till att bereda barnfamiljer med lägre inkomster och familjer med flera barn ett förstärkt ekonomiskt stöd, så utformat att det medverkar till att höja familjernas bostadsstandard. I motioner har förordats en vidgning av bidragssystemet. Enligt motionerna I: 48 och II: 55 föreslås riksdagen begära en skyndsam utredning om en utbyggnad av systemet till att omfatta även ensamstående och familjer utan barn under 16 år, och i motionerna I: 653 och II: 770 föreslås en översyn av nuvarande regler i syfte att ytterligare utjämna boendekostnaderna för familjer med låga inkomster. I motionerna I: 467 och II: 533 föreslås riksdagen — i syfte att nedbringa boendekostnaderna — uttala att en utvidgning av de bostadssociala stödåtgärderna till att omfatta alla lägre inkomsttagare bör prövas. I motionen II: 784 föreslås en översyn inom det nuvarande systemets ram för att eliminera vissa redovisade effekter för familjer med ett eller två barn. En höjning av åldersgränsen föreslås i motionerna I: 477 och II: 545. Vidare föreslås i motionerna I: 649 och II: 756 åtgärder för att personer som sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden i dessa bidragssammanhang kan behandlas som gifta. Slutligen föreslås riksdagen i de nämnda motionerna I: 48 och II: 55 besluta att den övre hyresgränsen för de statsbidragsberättigade kommunala bostadstilläggen slopas.

Behovsprövade bidrag med bostadssocial inriktning kan nu utgå till barnfamiljer och pensionärer. Utskottet delar meningen att anledning finns att pröva möjligheten att lämna sådana bidrag även till övriga grupper med svag betalningsförmåga. Vid en sådan prövning kan även andra frågor om bidragen komma att aktualiseras. Enligt utskottets mening bör riksdagen genom att ge Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anført hemställa om en översyn av bestämmelserna om bostadstillägg innefattande en prövning av möjligheterna att utvidga bidragssystemet till låginkomstgrupper utan barn under 16 år. I ett sådant sammanhang måste även aktualiseras frågor om bidragets effekter i olika familjekombinationer, vid olika civilstånd och vid olika hyreskostnader. Utskottet har upplysts om att frågan om åldersgränserna f. n. utreds av familjepolitiska kommittén.

Förslaget i motionerna I: 669 och II: 804 syftar till att öppna möjlighet till statsbidrag för kommunalt bostadstillägg som avser retroaktivt debiterade hyror.

Enligt utskottets mening kan vad i motionerna förordas inte anses strida mot av riksdagen antagna grunder för bidragen. I de fall där kommunerna anser sig kunna bevilja sådana bidrag bör även statsbidrags-

möjligheten stå öppen. Vad utskottet härom anfört bör ges Kungl. Maj:t till känna.

I fråga om statlig finansiering av det särskilda bostadstillägget för barnfamiljer med höga hyreskostnader har utskottet inte funnit anledning gå ifrån sin senast vid 1968 års riksdag (SU 1968: 101, s. 12) uttryckta bedömning. Motionerna I: 147 och II: 161 avstyrks därför.

I motionerna I: 76 och II: 92 förordas förslag om ändrade regler för inverkan av behållen förmögenhet. Frågan behandlades även vid 1969 års riksdag (SU 1969: 5, s. 4).

Utskottet har inte funnit anledning att riksdagen förordar en sådan översyn och avstyrker motionsförslaget.

Med hänsyn till barnfamiljer i låglönegrupperna har Kungl. Maj:t förordat att inkomstgränsen för oreducerade bostadstillägg justeras upp fr. o. m. den 1 januari 1971. Förslaget innebär att oreducerade bostadstillägg som nu utgår upp till en beskattningsbar inkomst på 7 200 kr., motsvarande en årsinkomst av ca 17 000 kr., kommer att utgå upp till en beskattningsbar inkomst på 8 000 kr., vilket motsvarar en årsinkomst av ca 18 000 kr.

I motionerna I: 477 och II: 545 föreslås att avtrappningen av bostadstilläggen skall inträda först vid en faktisk årsinkomst av 20 000 kr. Med hänsyn till de ökade kostnaderna härför och med beaktande av den höjning av inkomstgränserna som föreslagits i statsverkspropositionen avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att för ändamålet anvisa 415 milj. kr. I de nämnda motionerna I: 477 och II: 545 föreslås mot bakgrund av yrkandena om höjning av åldersgränsen och av inkomstgränsen för oreducerat bidrag att anslaget anvisas med 450 milj. kr. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker motionsyrkandet med hänvisning till ovan angivna bedömanden.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen i anledning av motionerna II: 784, I: 649 och II: 756, I: 653 och II: 770, I: 48 och II: 55 och I: 467 och II: 533 samt med avslag å motionerna I: 477 och II: 545, de sex sistnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om en översyn av bestämmelserna för bostadstillägg,

2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 669 och II: 804 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om statsbidrag för kommunalt bostadstillägg som avser retroaktivt debiterade boendekostnader,

3. att riksdagen avslår motionerna I: 147 och II: 161,

4. att riksdagen avslår motionerna I: 76 och II: 92,

5. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt

med avslag å motionerna I:477 och II:545, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, godkänner den förordade ändringen i grunderna för bostadstillägg för barnfamiljer att gälla fr. o. m. den 1 januari 1971,

6. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:477 och II:545, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 415 000 000 kr.

9. **Ersättning för bidragsförskott och Omkostnader för statens bosättningslån.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 4—C 5, s. 34—35) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Ersättning för bidragsförskott* ett förslagsanslag av 85 000 000 kr.,

2. till *Omkostnader för statens bosättningslån* ett förslagsanslag av 475 000 kr.

Sociala serviceåtgärder

10. **Bidrag till social hemhjälp.** Kungl. Maj:t har (punkten D 1, s. 39—41) föreslagit riksdagen att till Bidrag till social hemhjälp för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionen II:752 av herr Fridolfsson i Rödeby m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående statsbidrag till kommuner som anordnar kommunal färdtjänst.

Utskottet. Beträffande *medelsanvisningen* har inte framlagts annat förslag än Kungl. Maj:ts. Medelsberäkningen bakom detta förslag föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet har heller inte funnit anledning till erinran beträffande vad departementschefen anfört om en *utvidgning av försöksverksamheten i glesbygden* till att omfatta även andra befolkningsgrupper än åldringar och handikappade och andra aktiviteter än de hittills prövade.

Förslaget i motionen II:752 om en utredning angående statsbidrag till kommuner som anordnar *kommunal färdtjänst* avstyrks av utskottet med hänvisning till dels den nyligen tillsatta glesbygdsutredningens arbete, dels den år 1968 tillsatta bussbidragsutredningen som skall utreda frågan om det statliga stödet till drift av icke lönsamma busslinjer på landsbygden.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till social hemhjälp* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 175 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen II: 752.

11. *Bidrag till anordnande av barnstugor*. Kungl. Maj:t har (punkten D 2, s. 41—42) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 200 av fröken Stenberg m. fl. och II: 237 av herr Werner m. fl. vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att förevarande motioner överlämnas till 1968 års barnstugeutredning och till servicekommittén,

dels de likalydande motionerna I: 203 av herr Werner och II: 230 av herr Hermansson m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande av en femårsplan för byggande av minst 150 000 nya platser i barnstugorna,

dels de likalydande motionerna I: 650 av herr Olle Eriksson och II: 776 av fru Jonäng i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om sådan ändring av gällande bestämmelser att anordnande av barndaghem i hyreslägenheter möjliggöres.

Utskottet. Beträffande *medelsanvisningen* har inte framställts annat förslag än Kungl. Maj:ts. Beräkningen av anslagsbehovet föranleder ingen utskottets erinran.

Frågan om *utbyggnadstakten* för barnstugorna tas upp i motionerna I: 203 och II: 230. Motionärerna föreslår att en femårsplan utarbetas för byggande av minst 150 000 nya platser i barnstugorna. 1968 års barnstugeutredning har fått i uppdrag av Kungl. Maj:t att utforma riktlinjer för utarbetande av kommunala barntillsynsplaner. Utredningen skall därvid söka finna en planeringsmetodik för utbyggnad av en barntillsyn som tillgodoser efterfrågan från förvärvsarbetande eller studerande föräldrar m. fl. och som genom utnyttjande av permanenta och tillfälliga barnstugelokaler och familjedaghem kan smidigt anpassas till förändringar i efterfrågan. Utredningsarbetet skall vidare inriktas på att finna lämpliga vägar att skapa garantier för att den fysiska planeringen utformas så att tillfredsställande mark- och lokalutrymmen reserveras för bl. a. barnaktiviteter. Med hänvisning härtill finner utskottet någon riksdagens åtgärd inte erforderlig med anledning av motionerna i vad avser en femårsplan för barnstugeutbyggnaden.

Enligt utskottets mening bör även motionerna I: 200 och II: 237 om *åtgärder för lösning av barntillsynsproblemet*, med hänvisning till barnstuge-

utredningens uppdrag, inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 650 och II: 776 föreslås sådan ändring av gällande bestämmelser att anordnande av *barndaghem i hyreslägenheter* möjliggöres. Enligt utskottets mening kan de i motionerna åberopade förhållandena inte anses utgöra skäl till ändring av bestämmelserna. I de fall arrangemanget inte endast är tillfälligt finns inga faktiska hinder för att såväl anordnings- som driftbidrag skall utgå, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 203 och II: 230 såvitt nu är i fråga,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 200 och II: 237,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 650 och II: 776 såvitt nu är i fråga,
4. att riksdagen till *Bidrag till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 40 000 000 kr.

12. *Bidrag till driften av barnstugor.* Kungl. Maj:t har (punkten D 3, s. 42—44) föreslagit riksdagen att

1. godkänna den i statsrådsprotokollet förordade ändringen i grunderna för bidrag till driften av barnstugor,
2. till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 203 av herr Werner och II: 230 av herr Hermansson m. fl. i vad avser hemställan

att riksdagen måtte besluta uttala sig för att en successiv höjning av driftbidraget till barnstugeverksamheten snarast genomföres, så att detta täcker lönekostnaderna,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1970/71 till *Bidrag till driften av barnstugor* anvisa ett förslagsanslag av 97 000 000 kr., innebärande att som en första etapp 60 procent av lönekostnaderna vid barnstugorna täcks med statliga medel,

dels de likalydande motionerna I: 290 av fru Landberg m. fl. och II: 322 av fru Sigurdsen m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av formerna för och konstruktionen av statens driftbidrag till barnstugorna,

dels de likalydande motionerna I: 462 av herr Blomquist m. fl. och II: 544 av herrar Regnéll och Nordstrandh vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att förslag till särskilda stats-

bidragsbestämmelser avseende driften av barnstugor i städer med universitet och universitetsfilialer snarast förelägges riksdagen,

dels de likalydande motionerna I: 642 av herr Alexanderson och II: 803 av herr Romanus m. fl. vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att förslag snarast framlägges till sådan ändring av reglerna för bidrag till driften av barnstugor att ökat stöd ges åt kommuner som i förhållande till sitt skatteunderlag har särskilt stort behov av barn-tillsynsplatser.

Utskottet. Kungl. Maj:t föreslår att statsbidragen till barnstugor höjs fr. o. m. den 1 juli 1970. Driftbidraget till daghem bör enligt förslaget höjas med 1 200 kr. per plats, d.v.s. från nuvarande 1 600 kr. till 2 800 kr. per plats och år. För fritidshemmen föreslås en höjning med 900 kr. till 1 500 kr. per plats och år. Årskostnaden för höjningen beräknas till ca 50 milj. kr.

I motionerna I: 203 och II: 230 framförs förslag om en *ytterligare höjning* så att de statliga bidragen som en första etapp täcker 60 procent av lönekostnaderna vid barnstugorna. Vidare föreslås att riksdagen uttalar sig för en successiv höjning av driftbidragen till barnstugorna så att dessa snarast möjligt helt täcker lönekostnaderna.

Med hänvisning till dels den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av driftbidragen, dels vad föredragande statsrådet uttalat om att en omläggning av statsbidragsreglerna bör anstå i avvaktan på barnstugeutredningens förslag om barntillsynens framtida organisation avstyrker utskottet bifall till motionerna.

I motionerna I: 462 och II: 544 framförs förslag om *särskilda statsbidragsregler* för universitetsorter. Näraliggande förslag framförs även i motionerna I: 642 och II: 803.

Statsbidrag till barnstugor utgår per plats. Därav följer att statsbidragets storlek helt blir beroende av det antal barnstugeplatser som finns i kommunen. Motioner med förslag om att staten borde svara för en större andel av kostnaderna för barntillsynen för studerande familjer behandlades av 1969 års riksdag (SU 1969: 51). Utskottet avstyrkte då motionerna, under hänvisning bl. a. till vad som anförts i prop. 1969: 16 om den principiella frågan om barntillsynen som en kommunal uppgift. Utskottet finner inte anledning förorda någon ändring i förhållande till förra årets riksdagsbeslut. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna.

I motionerna I: 290 och II: 322 förordas att formerna för och *konstruktionen av statens driftbidrag* bör utredas jämsides med barntillsynens framtida organisation.

Formerna för den inre verksamheten i barnstugorna samt frågan om utformningen av en förskoleverksamhet som på sikt kan omfatta alla barn under en tid närmast före inträdet i grundskolan utreds f. n. av 1968 års barnstugeutredning. I utredningens direktiv sägs bl. a. att frågor rörande

finansieringen av barnstugornas verksamhet bör tas upp till behandling i särskild ordning.

Utskottet, som således noterat att en översyn av finansieringen är avsedd att komma till stånd, vill för sin del uttala sig för att riksdagen får tillfälle att samtidigt ta ställning till såväl den framtida utformningen av barnstugornas verksamhet som de därmed förenade finansieringsfrågorna. Detta utskottets uttalande bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 203 och II: 230 i vad avser uttalande om en successiv höjning av driftbidraget till barnstugorna,
2. att riksdagen
 - a. avslår motionerna I: 462 och II: 544 samt I: 642 och II: 803,
 - b. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 290 och II: 322,
3. att riksdagen godkänner den i statsrådsprotokollet förordade ändringen i grunderna för bidrag till driften av barnstugor,
4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 203 och II: 230, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 77 000 000 kr.

13. *Bidrag till kommunala familjedaghem*. Kungl. Maj:t har (punkten D 4, s. 44) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till kommunala familjedaghem* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 71 av herrar Helén och Bengtson och II: 87 av herrar Hedlund och Gustafson i Göteborg vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådana omändrade bestämmelser för statsbidrag till kommunal familjedaghemsverksamhet

1. att nu gällande kvotregel, som begränsar bidragsrätten till att gälla när den organiserade barntillsynen i kommunen uppnått viss omfattning uttryckt i platser per antal invånare i kommunen, skall utgå, samt

2. att nu gällande balansregel skall uppmjukas i enlighet med vad i motionerna anförts så att statsbidrag till familjedaghem skall utgå högst för det antal familjedaghemplatser som motsvarar dubbla antalet statsbidragsberättigade barnstugeplatser i kommunen,

dels de likalydande motionerna I: 353 av herr Kaijser och II: 400 av herr

Åkerlind vari hemställt att andra paragrafen i Kungl. Maj:ts kungörelse den 10 maj 1968 (nr 236) om statsbidrag till kommunal familjedaghemverksamhet får följande lydelse:

2 §.

Till kommun — — — — — varje fullt 200-tal invånare.

Till kommun — — — — — fullt 100-tal invånare.

Utskottet. I motionerna I: 71 och II: 87 framförs förslag om att den s. k. kvotregeln i bidragsbestämmelserna skall utgå samt om att den s. k. balansregeln skall uppmjukas. I motionerna I: 353 och II: 400 föreslås att balansregeln skall utgå.

Motioner med samma yrkande behandlades av såväl 1968 som 1969 års riksdagar. Utskottet har därvid bl. a. framhållit, senast i sitt vid 1969 års riksdag godkända utlåtande (SU 1969: 5, s. 7—9), beträffande motioner om slopande av *kvotregeln* att familjedaghemverksamheten liksom barnstugeverksamheten är en kommunal uppgift. Då statsbidragets uppgift är att genom ekonomiska lättnader stimulera till nya och ökade kommunala insatser, kunde utformningen av kvotregeln inte möta saklig erinran. Inför utskottet har inte förelagts något som föranleder utskottet att frångå riksdagens tidigare ställningstaganden. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 71 och II: 87 i vad avser kvotregeln.

Beträffande *balansregeln* framhölls bl. a. att en sådan regel enligt utskottets mening är erforderlig för att barnstugeutbyggnaden inte skall sättas i andra hand genom de nya bidragsmöjligheterna.

Inte heller beträffande balansregeln har inför utskottet förelagts något som föranleder utskottet att frångå riksdagens tidigare ställningstaganden. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 71 och II: 87 samt I: 353 och II: 400 såvitt avser balansregeln.

Då *medelsberäkningen* inte föranleder någon erinran hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionerna I: 71 och II: 87 i vad avser slopande av den s. k. kvotregeln,

2. att riksdagen

a. avslår motionerna I: 71 och II: 87 i vad avser uppmjukning av den s. k. balansregeln,

b. avslår motionerna I: 353 och II: 400 om slopande av den s. k. balansregeln,

3. att riksdagen till *Bidrag till kommunala familjedaghem* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 23 000 000 kr.

14. **Bidrag till ferievistelse för barn och Bidrag till semesterhem m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 5—D 6, s. 45—46) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Bidrag till ferievistelse för barn* ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.,
2. till *Bidrag till semesterhem m. m.* ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

Myndigheter inom hälso- och sjukvård, socialvård m. m.

15. Giftnämnden m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 2—E 9, s. 54—67) och hemställer

1. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
 - a. till *Giftnämnden* ett förslagsanslag av 1 212 000 kr.,
 - b. till *Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader* ett förslagsanslag av 238 000 kr.,
 - c. till *Bidrag till sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut* ett förslagsanslag av 6 400 000 kr.,
2. att riksdagen
 - a. bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst inom länsläkarväsendet som länsläkare i Co 1,
 - b. till *Länsläkarväsendet m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 6 992 000 kr.,
3. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
 - a. till *Statens socialvårdskonsulenter* ett förslagsanslag av 1 880 000 kr.,
 - b. till *Länsnykterhetsnämnderna* ett förslagsanslag av 5 420 000 kr.,
 - c. till *Statens strålskyddsinstitut* ett förslagsanslag av 4 553 000 kr.,
 - d. till *Statens institut för folkhälsan* ett förslagsanslag av 11 480 000 kr.

16. Statens bakteriologiska laboratorium: Uppdragsverksamhet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 10—E 14 samt E 16—E 17, s. 67—78 och 78—81) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst vid statens bakteriologiska laboratorium som professor i Ce 1,
2. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
 - a. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
 - b. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag*

ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.,

c. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Central-laboratorieuppgifter* ett förslagsanslag av 3 620 000 kr.,

d. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Försvarsmedicinsk verksamhet* ett förslagsanslag av 1 063 000 kr.,

e. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning* ett reservationsanslag av 800 000 kr.,

f. till *Statens rättskemiska laboratorium* ett förslagsanslag av 5 413 000 kr.,

g. till *Statens rättsläkarstationer* ett förslagsanslag av 3 842 000 kr.

Öppen hälso- och sjukvård

17. **Läkemedel åt vissa kvinnor och barn och Abortförebyggande åtgärder.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 1—F 2, s. 84—86) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* ett förslagsanslag av 2 900 000 kr.,

2. till *Abortförebyggande åtgärder* ett förslagsanslag av 800 000 kr.

18. **Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning.** Kungl. Maj:t har (punkten F 3, s. 86—88) föreslagit riksdagen att till Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 355 av fru Elvy Olsson och fröken Pehrsson och II: 388 av fru Fränkel vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för åtgärder för att stimulera till en ökad omfattning av den sociala rådgivningsverksamheten genom vidgade möjligheter till statsbidrag för primärkommunalt ordnad socialrådgivningsverksamhet.

Utskottet. Förslag framförs i motionerna I: 355 och II: 388 om vidgade möjligheter till statsbidrag för primärkommunalt ordnad socialrådgivningsverksamhet. Socialutredningen har bl. a. i uppdrag att undersöka förutsättningarna att i lämplig form skapa socialcentra i kommunerna, dit allmänheten kan vända sig för vård, hjälp, service, råd och upplysning. Särskild uppmärksamhet skall ägnas familjerådgivningen. Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri) har nyligen tillsatt en arbetsgrupp som på grundval av socialstyrelsens principprogram för den

öppna sjukvården skall medverka vid det fortsatta arbetet på vårdens utbyggnad och utformning. I styrelsens principprogram skisserades bl. a. en organisation med vårdcentraler. Det förutsattes därvid att verksamheten vid dessa vårdanstalter skulle omfatta såväl hälso- och sjukvård som socialvård. Inom socialstyrelsen arbetar en utredning med uppgift att inom ramen för nuvarande sociallagstiftning aktualisera problem och framlägga förslag till problemlösningar inom den icke institutionsbundna socialvården.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Medelsanvisningen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 355 och II: 388,
2. att riksdagen till *Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 430 000 kr.

19. **Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 4—F 7, s. 88—94) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.,
2. till *Bidrag till S:t Lukasstiftelsen* ett anslag av 60 000 kr.,
3. till *Allmän hälsokontroll* ett förslagsanslag av 1 670 000 kr.,
4. till *Skyddssympningar* ett förslagsanslag av 5 200 000 kr.

20. **Hälsovårdsupplysning.** Kungl. Maj:t har (punkten F 8, s. 94—96) föreslagit riksdagen att till Hälsovårdsupplysning för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 292 av herr Schött och II: 320 av herr Ringaby vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att anslaget till Hälsovårdsupplysning för budgetåret 1970/71 i bil. 7 till årets statsverksproposition uppräknas till 4 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 359 av fröken Pehrsson m. fl. och II: 387 av herr Börjesson i Falköping vari hemställts att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning om en riksomfattande statlig propagandakampanj för en bättre förebyggande hälsovård,

dels de likalydande motionerna I: 466 av fru Hamrin-Thorell och herr Sörenson och II: 530 av fru Fränkel m. fl. vari hemställts att riksdagen

3* — *Bihang till riksdagens protokoll 1970. 6 saml. Nr 5*

måtte besluta att till Hälsovårdsupplysning under socialhuvudtiteln anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag om 3 500 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 607 av fru Elvy Olsson och fru Hamrin-Thorell och II: 713 av fru Nilsson vari hemställtts att riksdagen måtte

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till vidgad kostupplysning i enlighet med vad i motionerna anförts,

2. besluta om fortbildning i kostupplysning för lärarpersonal,

dels motionen II: 750 av herrar Fridolfsson i Stockholm och Oskarson vari hemställtts att riksdagen måtte besluta att anvisa två miljoner kronor till en upplysningskampanj i enlighet med de i motionen anförda riktlinjerna.

Utskottet. De förebyggande åtgärderna har fått allt större betydelse inom olika vårdområden. Ökade insatser på hälsovårdsupplysningens område är därför befogade. Anslaget för hälsovårdsupplysning räknades för innevarande budgetår upp med 800 000 kr. och föreslås nu öka med ytterligare 600 000 kr. för nästa budgetår. Huvudvikten vid upplysningen bör enligt departementschefens förslag läggas dels på upplysning om narkotikaproblemen, dels på information i kost- och näringsfrågor och om den fysiska motionens betydelse för folkhälsan.

Utskottet har ingen erinran mot den av departementschefen uttalade huvudinriktningen av upplysningen. Utskottet vill också understryka betydelsen av att socialstyrelsen genom attitydundersökningar och på annat sätt söker mäta effekten av den upplysning som ges. I avvaktan härpå är utskottet för sin del inte berett att tillstyrka de i motionerna I: 292 och II: 320 samt I: 466 och II: 530 föreslagna ytterligare *höjningarna av anslaget*.

Mot bakgrund av vad departementschefen uttalat om inriktningen av hälsovårdsupplysningen under nästa budgetår finner utskottet inte heller skäl tala för bifall till förslaget i motionerna I: 607 och II: 713 om en *vidgad kostupplysning*. Frågan anknyter även till konsumentutredningens arbete.

Förslag om en utredning om en riksomfattande *statlig propagandakampanj* behandlades även av 1969 års riksdag. Med hänvisning till vad utskottet då anförde i sitt av riksdagen godkända utlåtande (SU 1969: 5, s. 14—15) avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 359 och II: 387.

I motionen II: 750 föreslås att två milj. kr. av statens inkomster för höjningen av maltdrycksskatten används för en *upplysningskampanj* riktad till ungdomen rörande alkoholhaltiga drycker.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande (1968: 5, s. 30) i anledning av motioner med liknande yrkande framhöll utskottet bl. a. att det förhållandet, att statsverkets skatteinkomster vid försäljning av alkoholdrycker ökas, enligt utskottets mening inte i och för sig kan grunda anspråk på ökade resurser för nykterhetsarbetet. Anslaget för detta viktiga ändamål får bedömas efter möjligheterna att få en effektiv användning av medlen och efter en för-

delning av de totala resurserna. Utskottet finner inte skäl att ändra sitt ställningstagande med anledning av den nu aktuella motionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 292 och II: 320, I: 466 och II: 530 samt II: 750 till *Hälsovårdsupplysning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 359 och II: 387,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 607 och II: 713.

21. **Bidrag till driften av folktandvården m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 9—F 12, s. 96—100) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Bidrag till driften av folktandvården* ett förslagsanslag av 14 200 000 kr.,
2. till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* ett reservationsanslag av 50 000 kr.,
3. till *Bidrag till nordiskt institut för odontologisk materialprovning* ett reservationsanslag av 100 000 kr.,
4. till *Epidemiberedskap m. m.* ett förslagsanslag av 4 300 000 kr.

Universitetssjukhus m. m.

22. **Karolinska sjukhuset: Driftkostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 1—G 10, s. 102—135) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Karolinska sjukhuset: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 202 500 000 kr.,
2. till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* ett reservationsanslag av 7 100 000 kr.,
3. till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* ett förslagsanslag av 18 430 000 kr.,
4. till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.,
5. till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning* ett reservationsanslag av 5 200 000 kr.,
6. till *Bidrag till viss utbildning m. m. vid Kungsgårdets sjukhus i Uppsala* ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.,
7. till *Avlöning av vissa läkare vid sjukhus i Stockholm* ett förslagsanslag av 6 845 000 kr.,
8. till *Bidrag till kommunala undervisningssjukhus* ett förslagsanslag av 140 000 000 kr.,

9. till *Utbildnings- och forskningsverksamhet vid läkarstationen i Dalby läkardistrikt* ett reservationsanslag av 1 700 000 kr.,

10. till *Vidareutbildning av läkare* ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.

23. *Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.* Kungl. Maj:t har (punkten G 11, s. 135—138) föreslagit riksdagen att till *Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 684 av fröken Pehrsson och II: 790 av fru Nilsson vari hemställts att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 1, bil. 7, punkten G 11, måtte besluta om ett anslag av 138 500 kr. för kurs för tillsynsmän vid ungdomsvårdsskolor och vårdanstalter för alkoholmissbrukare och därför till *Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 708 500 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:t har föreslagit att 570 000 kr. anvisas för nästa budgetår för efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m. I motionerna I: 684 och II: 790 föreslås att förevarande anslag höjs med 138 500 kr. för att möjliggöra anordnande av *kurs för tillsynsmän* vid ungdomsvårdsskolor och vårdanstalter för alkoholmissbrukare.

Utskottet finner inte skäl frångå Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 684 och II: 790 till *Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 570 000 kr.

24. *Kurser för vissa utländska läkare och tandläkare m. m. med flera anslag.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 12—G 14, s. 138—145) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Kurser för vissa utländska läkare och tandläkare m. m.* ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.,

2. till *Stipendier till studerande vid odontologisk fakultet* ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.,

3. till *Nordiska hälsovårdshögskolan* ett förslagsanslag av 1 550 000 kr.

25. *Rättspsykiatriska stationer och kliniker.* Utskottet tillstyrker med er-

inran om innehållet i första lagutskottets utlåtande nr 15 Kungl. Maj:ts förslag (punkten H 1, s. 146—148) och hemställer

att riksdagen till *Rättspsykiatriska stationer och kliniker* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 11 870 000 kr.

Övrig sjukhusvård m. m.

26. Utrustning av vissa kliniker för psykiskt sjuka m. m. och Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 2—H 3, s. 148—150) och hemställer

1. att riksdagen medger att inredning och utrustning till Vipeholms sjukhus får beställas till ett värde av högst 2 milj. kr. att betalas tidigast under budgetåret 1971/72,

2. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

a. till *Utrustning av vissa kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett reservationsanslag av 400 000 kr.,

b. till *Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett reservationsanslag av 79 000 000 kr.

27. Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 4—H 9, s. 150—158) och hemställer

1. att riksdagen beslutar att sådana anställnings- eller arbetsvillkor för lärare vid Vipeholms sjukhus som får bestämmas genom avtal fr. o. m. den 1 januari 1970 skall fastställas under medverkan av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer,

2. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

a. till *Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* ett förslagsanslag av 927 000 000 kr.,

b. till *Bidrag till viss hälso- och sjukvård* ett reservationsanslag av 109 000 000 kr.,

c. till *Bidrag till anordnande av radioterapeutiska kliniker* ett förslagsanslag av 340 000 kr.,

d. till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.,

e. till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.,

f. till *Viss krigssjukvårdsutbildning m. m.* ett förslagsanslag av 1 390 000 kr.

Ungdomsvård m. m.

28. Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten I 1, s. 162—165) och hemställer

att riksdagen till *Ungdomsvårdsskolorna: Driftkostnader* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 63 820 000 kr.

29. Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola. Kungl. Maj:t har (punkten I 2, s. 165—167) föreslagit riksdagen att till Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 8 215 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 358 av fröken Pehrsson m. fl. och II: 392 av herrar Gustavsson i Alvesta och Andersson i Knäred vari hemställt att riksdagen måtte besluta om anslag till placering av ungdomsvårdsskoleelever i enskilda hem i enlighet med socialstyrelsens anslagsframställning och således vid behandlingen av statsverkspropositionen: Bil. 7 : I 2 till Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 8 613 000 kr.

Utskottet. I motionerna I: 358 och II: 392 föreslås att anslaget räknas upp med ytterligare 398 000 kr. för att möjliggöra en ytterligare uppräknig av fosterlegorna.

Kungl. Maj:t har för nästa budetår räknat upp förevarande anslag med ca 38 %. Medelersättningen för placering i enskilda hem har därvid räknats upp från ca 430 kr./mån. under innevarande budgetår till ca 535 kr./mån. under nästa budgetår. Uppräkningen av anslaget ger också utrymme för inrättande av två nya utskrivningsavdelningar nästa budgetår. Under punkten 28 har vidare beräknats medel för nio nya tjänster som förste assistent för att möjliggöra en intensifiering av vården utom skola.

Med hänsyn till den kraftiga satsning som Kungl. Maj:ts förslag innebär vad gäller vården utom skola finner utskottet inte skäl bifalla motionsförslaget.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 358 och II: 392 till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 8 215 000 kr.

30. Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna I 3—I 6, s. 167—171) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* ett reservationsanslag av 900 000 kr.,

2. till *Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning* ett reservationsanslag av 410 000 kr.,

3. till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* ett förslagsanslag av 450 000 kr.,

4. till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.* ett förslagsanslag av 16 000 000 kr.

Nykterhetsvård m. m.

31. **Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Driftkostnader och Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna J 1—J 2, s. 175—177) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 23 540 000 kr.,

2. till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.* ett reservationsanslag av 550 000 kr.

32. **Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten J 3, s. 178—180) och hemställer

1. att riksdagen godkänner i statsrådsprotokollet förordade ändrade grunder för bidrag till anordnande av vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.,

2. att riksdagen till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 6 100 000 kr.

33. **Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. med flera anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna J 4—J 6, s. 180—186) och hemställer

1. att riksdagen godkänner i statsrådsprotokollet förordade ändrade grunder för bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.,

2. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

a. till *Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* ett förslagsanslag av 70 000 000 kr.,

b. till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder m. m.* ett förslagsanslag av 85 000 000 kr.,

c. till *Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården* ett reservationsanslag av 350 000 kr.

34. *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* Kungl. Maj:t har (punkten J 7, s. 186—187) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 2 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 198 av herr Helén m. fl. och II: 229 av herr Gustafson i Göteborg m. fl. i vad avser hemställan att anslaget *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* uppräknas med ytterligare 500 000 kr. för att möjliggöra stöd åt religiösa och ideella organisationers gemenskapsfrämjande arbete bland socialt handikappade, främst alkohol- och läkemedelsmissbrukare.

Utskottet. Från anslaget utgår bidrag till sammanslutningar av förutvarande alkoholmissbrukare och till organisationer för stöd och hjälp åt läkemedelsmissbrukare. I motionerna I: 198 och II: 229 framförs förslag om att även andra ideella eller religiösa organisationer bör kunna erhålla medel ur förevarande anslag.

Enighet råder inom utskottet om värdet av olika såväl ideella som religiösa organisationers insatser för de socialt handikappade. Med hänsyn till anslagets speciella inriktning finner utskottet inte skäl bifalla motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 198 och II: 229, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 2 000 000 kr.

Viss rehabiliteringsverksamhet

35. *Statens arbetsklirik.* Kungl. Maj:t har (punkten K 1, s. 189—190) föreslagit riksdagen att till *Statens arbetsklirik* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 1 545 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 655 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 749 av fru Fränkel m. fl. i vad avser i motionerna — med hänvisning till motiveringen i motionerna I: 855 och II: 1005 — gjord hemställan att riksdagen måtte besluta att till *statens arbetsklirik* under socialhuvudtiteln anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 316 000 kr. förhöjt anslag av 1 861 000 kr.

Utskottet. I motionerna I: 655 och II: 749 föreslås en höjning av anslaget som med 316 000 kr. överstiger Kungl. Maj:ts förslag. Motionsförslaget skulle ge utrymme för inrättande av fyra nya tjänster vid arbetskliniken.

Kungl. Maj:t har föreslagit att anslaget till statens arbetsklirik ökas med 200 000 kr. till totalt 1 545 000 kr. Kungl. Maj:ts förslag beräknas ge utrymme för en personalökning som motsvarar två tjänster.

Utskottet finner inte skäl att frångå Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Statens arbetsklirik* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 1 545 000 kr.

36. Invaliditetsförebyggande åtgärder m. m. och Bidrag till handikappinstitutet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna K 2—K 3, s. 190—192) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Invaliditetsförebyggande åtgärder m. m.* ett förslagsanslag av 28 650 000 kr.,

2. till *Bidrag till handikappinstitutet* ett anslag av 3 900 000 kr.

37. Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade. Kungl. Maj:t har (punkten K 4, s. 192—193) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 73 av herrar Göran Karlsson och Lars Larsson och II: 151 av fru Skantz m. fl. vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående möjligheten att införa statsbidrag för glasögon,

dels de likalydande motionerna I: 195 av herrar Axelson och Skagerlund samt II: 227 av herr Eriksson i Arvika m. fl. vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att en översyn sker av gällande bestämmelser om bidrag till tekniska hjälpmedel för handikappade, så att bidrag kan utgå till de i motionerna omnämnda och andra hjälpmedel som har visat sig vara av väsentlig betydelse för handikappade,

dels de likalydande motionerna I: 679 av herr Erik Olsson m. fl., och II: 762 av herr Hedin m. fl. vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t vidtar sådana ändringar som i motionerna anförts av bidragsfördelningen samt av handläggningen av bi-

dragsärenden då det gäller dyrbara tekniska hjälpmedel till handikappade, dels de likalydande motionerna I: 685 av fröken Pehrsson och herr Olle Eriksson och II: 791 av fru Nilsson och herr Josefson i Arrie vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning om möjligheterna att erhålla statsbidrag till glasögon enligt vad som anges i motionerna,

dels motionen II: 748 av fru Eriksson i Stockholm och herr Lindkvist vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en prövning av möjligheterna att hänföra den i motionen nämnda apparaturen till gruppen fria tekniska hjälpmedel eller — om detta icke anses lämpligt — på annat sätt föreslå ekonomiskt bidrag till densamma.

Utskottet. Förslag framförs i motionerna I: 73 och II: 151 samt I: 685 och II: 791 om en utredning angående möjligheten att införa statsbidrag till glasögon. I motionerna pekas särskilt på att många barnfamiljer åsamkas dryga kostnader för barnens glasögon eftersom barnens syn förändras och glasögonen därför ofta måste bytas. Enligt utskottets mening finns det anledning att i anslutning till det pågående utredningsarbetet på handikappområdet närmare pröva dessa frågor och möjligheterna till en avgränsning av en eventuell bidragsgivning till sådana fall då särskilda skäl föreligger.

I motionerna I: 195 och II: 227 framförs förslag om en översyn av bidragsbestämmelserna, så att dels batterier för hörapparater, dels automatväxellådor för bilar blir bidragsberättigade.

Motioner med förslag om att bidrag skulle utgå för inköp av batterier till hörapparater behandlades även av 1969 års riksdag. Med hänvisning till vad utskottet då anförde i sitt av riksdagen godkända utlåtande (SU 1969: 5 s. 26) samt med beaktande av att frågan om den s. k. invalidmotorismen f. n. behandlas av handikapputredningen, avstyrker utskottet bifall till motionerna.

I motionerna I: 679 och II: 762 framförs förslag om ändringar av bidragsfördelningen samt av handläggningen av dragsärenden då det gäller dyrbara tekniska hjälpmedel till handikappade. Föredragande departementschefen har anmält (prop. 1970: 1 bil 7, s. 193) att en särskild arbetsgrupp tillkallats för att utreda frågan om ökat statligt inflytande över prisbildningen och upphandlingen i fråga om hjälpmedel för handikappade. Även formerna för bidragsförfarandet skall prövas av arbetsgruppen. Med hänsyn härtill finner utskottet inte skäl bifalla motionsförslaget.

I motionen II: 748 framförs förslag om att ultravioletta ljuslampor skall hänföras till gruppen fria tekniska hjälpmedel.

Enligt kungörelsen om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade ankommer det på socialstyrelsen att upprätta hjälpmedelsförteckning. Socialstyrelsen har, såsom framhålls i motionen, med anledning av en framställning från Svenska psoriasisförbundet meddelat att ifrågavarande lam-

por inte är att hänföra till hjälpmedel utan till behandlingsapparat. Det ankommer på sjukvårdshuvudmännen att tillhandahålla sjukvård och därför behövlig apparatur. Mot den bakgrunden finner utskottet inte skäl bifalla motionsförslaget.

Utskottet, som inte har någon erinran mot medelsberäkningen, hemställer

1. att riksdagen i anledning av motionerna I: 73 och II: 151 samt I: 685 och II: 791 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
2. att riksdagen till *Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 90 000 000 kr.,
3. att riksdagen
 - a. avslår motionerna I: 195 och II: 227,
 - b. avslår motionerna I: 679 och II: 762,
4. att riksdagen avslår motionen II: 748.

38. **Kostnader för viss utbildning av handikappade m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna K 5—K 7, s. 193—200) och hemställer

1. att riksdagen godkänner de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för mellanskoleutbildning för svårt rörelsehindrade och andra svårt handikappade,
2. att riksdagen godkänner de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för vårdartjänst åt vissa studerande,
3. att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
 - a. till *Kostnader för viss utbildning av handikappade* ett förslagsanslag av 4 800 000 kr.,
 - b. till *Bidrag till vanförestalter m. m.* ett förslagsanslag av 10 400 000 kr.,
 - c. till *Bidrag till Eugeniahemmet* ett förslagsanslag av 3 900 000 kr.

39. **Bidrag till anordnande av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda.** Kungl. Maj:t har (punkten K 8, s. 200—201) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anordnande av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda* för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionen II: 538 av herr Hyltander vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam ändring av kungörelsen angående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda i enlighet med vad i motionen förordats.

Utskottet. I motionen II: 538 föreslås sådan skyndsam ändring av stats-

bidragskungörelsen att även primärkommunerna blir statsbidragsberättigade för uppförande av skollokaler avsedda för särskoleundervisning.

Föredragande departementschefen har i årets statsverksproposition (prop. 1970: 1, bil. 10, s. 233—234) hemställt om bemyndigande att meddela sådana bestämmelser att statsbidrag till lokaler för grundsärskola, i de fall de ingår i byggnadsföretag för grundskolan, får utgå enligt de bestämmelser som gäller för statsbidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet. De nya bestämmelserna skall gälla för de fall då landstingskommun avtalar med primärkommun att förlägga klasser av särskolan till skolanläggning för grundskolan eller det frivilliga skolväsendet. I sådana fall skall statsbidraget utgå enligt reglerna för grundskolan och särskoldelen vara primärkommunens egendom.

Utskottet föreslår i sitt utlåtande nr 8 att riksdagen lämnar det begärda bemyndigandet.

Då syftet med motionen därmed är tillgodosett avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till anordnande av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen II: 538.

40. *Bidrag till driften av särskolor m. m.* Kungl. Maj:t har (punkten K 9, s. 201—202) föreslagit riksdagen att

1. besluta om försöksverksamhet med undervisning för vuxna psykiskt utvecklingsstörda enligt de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna,
2. till *Bidrag till driften av särskolor m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 205 av herr Wirmark m. fl. och II: 232 av herr Larsson i Öskevik m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande av ändrade bestämmelser om statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda, syftande till att statsbidrag skall utgå till avlönande av talpedagog, särskolchef, vårdchef, biträdande sådana befattningshavare, kurator, psykolog och biträdande psykolog, föreståndare och biträdande föreståndare för olika inrättningar samt arbetsterapeut.

Utskottet. Kungl. Maj:t föreslår att försöksverksamhet med undervisning för vuxna psykiskt utvecklingsstörda, som tidigare inte fått tillräcklig skolutbildning, påbörjas läsåret 1970/71. Statsbidrag till löner åt lärare för denna undervisning, totalt ca 700 000 kr. föreslås utgå enligt samma grunder som för särskoleväsendet. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot

förslaget. Förslag om ändrade statsbidragsbestämmelser för omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda framförs i motionerna I: 205 och II: 232.

Med hänvisning till vad föredragande departementschefen anfört (prop. 1970: 1, bil. 7, s. 202) om att en översyn av statsbidragsreglerna för det allmänna skolväsendet har påbörjats och att reglerna om statsbidrag till särskoleverksamhet skall ses över i anslutning därtill, avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Utskottet, som inte har någon erinran mot medelsberäkningen, hemställer

1. att riksdagen beslutar om försöksverksamhet med undervisning för vuxna psykiskt utvecklingsstörda enligt i statsrådsprotokollet förordade riktlinjer,

2. att riksdagen till *Bidrag till driften av särskolor m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 57 000 000 kr.,

3. att riksdagen avslår motionerna I: 205 och II: 232.

41. **Bidrag till De handikappades riksförbund.** Kungl. Maj:t har (punkten K 10, s. 202—203) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 450 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 655 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 749 av fru Fränkel m. fl. i vad avser i motionerna — med hänvisning till motiveringen i motionerna I: 855 och II: 1005 — gjord hemställan att riksdagen måtte besluta att till *Bidrag till De handikappades riksförbund* under socialhuvudtiteln anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 200 000 kr. förhöjt anslag av 650 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:t föreslår att bidraget till *De handikappades riksförbund* för nästa budgetår förs upp med 450 000 kr. Det innebär en ökning av anslaget med 100 000 kr. i jämförelse med innevarande budgetår.

Förslaget i motionerna I: 655 och II: 749 innebär en ytterligare höjning av bidraget med 200 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet har inte funnit skäl biträda motionsförslaget.

Utskottet hemställer

- att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 450 000 kr.

42. **Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund.** Kungl. Maj:t har (punkten K 11, s. 203—204) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Hörselfrämjan-*

dets riksförbund för budgetåret 1970/71 anvisa ett anslag av 485 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 655 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 749 av fru Frænkel m. fl. i vad avser i motionerna — med hänvisning till motiveringen i motionerna I: 855 och II: 1005 — gjord hemställan att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund under socialhuvudtiteln anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 200 000 kr. förhöjt anslag av 685 000 kr.

Utskottet. I motionerna I: 655 och II: 749 föreslås att anslaget till Hörselfrämjandets riksförbund höjs med ytterligare 200 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att riksförbundet får 240 000 kr. av begärda 250 000 kr. för anordnande av pedagogiska kurser för vuxna hörselskadade samt 45 000 kr. för sin kursverksamhet m. m. bland föräldrar till hörselskadade barn, d. v. s. samma belopp som riksförbundet begärt för detta ändamål. Till bidrag till driften av riksförbundets centralbyrå m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit 200 000 kr. av begärda 570 000 kr. Bidraget till riksförbundet ökade för innevarande budgetår med 90 000 kr. och har av Kungl. Maj:t föreslagits öka med 65 000 kr. för nästa budgetår.

Utskottet finner inte skäl att frågå Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 485 000 kr.

43. **Bidrag till De blindas förening m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna K 12—K 14, s. 204—206) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Bidrag till De blindas förening* ett anslag av 1 815 000 kr.,

2. till *Bidrag till Sveriges dövas riksförbund* ett anslag av 100 000 kr.,

3. till *Ersättning till postverket för befordran av blindskriftsförsändelser* ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

Arbetarskydd m. m.

44. **Arbetarskyddsstyrelsen.** Kungl. Maj:t har (punkten L 1, s. 208—210) föreslagit riksdagen att till Arbetarskyddsstyrelsen för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 8 365 000 kr., varav 157 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionen II: 769 av herr Häll m. fl. vari hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att arbetarskyddsstyrelsen ges i uppdrag att i samarbete med arbetsmedicinska institutet påbörja ett undersöknings- och utvecklingsprojekt med syfte att förbättra arbetarskyddet och arbetsplatsmiljön inom gruvhanteringen.

Utskottet. Kungl. Maj:t har föreslagit att 350 000 kr. ställs till arbetarskyddsstyrelsens förfogande för att möjliggöra för styrelsen — t. ex. genom uppdrag till arbetsmedicinska institutet — att genomföra olika tekniska eller medicinska undersökningar inom arbetarskyddsområdet. Förslaget i motionen II: 769 om ett *undersöknings- och utvecklingsprojekt* med syfte att förbättra arbetarskyddet och arbetsplatsmiljön inom gruvhanteringen ligger enligt utskottets bedömning i linje med de tankegångar som varit vägledande för Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet, som vill understryka värdet av ett undersöknings- och utvecklingsprojekt av i motionen skisserad art, utgår från att Kungl. Maj:t och arbetarskyddsstyrelsen vid dispositionen av ifrågavarande medel beaktar de särskilda arbetarskyddsproblemen inom gruvhanteringen.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande medelsberäkningen, hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionen II: 769 till *Arbetarskyddsstyrelsen* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 8 365 000 kr., varav 157 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

45. *Yrkesinspektionen.* Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten L 2, s. 211—212) och hemställer

att riksdagen till *Yrkesinspektionen* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 16 000 000 kr., varav 1 070 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

46. *Arbetsmedicinska institutet.* Kungl. Maj:t har (punkten L 3, s. 213—217) föreslagit riksdagen

1. att bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst vid arbetsmedicinska institutet som byråchef i Ce 1,

2. att till Arbetsmedicinska institutet för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 7 800 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 471 av herr Nyman m. fl. och II: 810 av herr Tobé m. fl. vari hemställdes att anslaget till Arbetsmedicinska institutet uppräknas med ytterligare 500 000 kr. till 8 300 000 kr. för att möjliggöra utbildning av ett ökat antal företags-

läkare, sköterskor och skyddsteknisk personal samt forskning kring arbetsmiljön, innefattande även kontorsmiljön, samt att motionerna överlämnas till den aviserade utredningen för översyn av arbetarskyddslagstiftningen för beaktande.

Utskottet. Kungl. Maj:t har i december 1969 uppdragit åt arbetsmedicinska institutet att, i samråd med socialstyrelsen, verkställa utredning om *utbildningen i företagshälsovård* vid arbetsmedicinska institutet och därmed sammanhängande frågor. I beslutet föreskrivs att utredningsarbetet skall vara slutfört före utgången av april 1970.

Mot denna bakgrund och med beaktande även av den förstärkning Kungl. Maj:t föreslagit av institutets arbetspsykologiska resurser, finner utskottet någon riksdagens åtgärd inte erforderlig med anledning av motionerna I: 471 och II: 810. Medelsanvisningen föranleder ingen erinran.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst vid arbetsmedicinska institutet som byråchef i Ce 1,
2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 471 och II: 810, de nämnda motionerna i vad avser medelsanvisningen, till *Arbetsmedicinska institutet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 7 800 000 kr.,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 471 och II: 810 i vad de ej behandlats under 2.

Internationell samverkan

47. *Socialattachéer.* Kungl. Maj:t har (punkten M 1, s. 218—219) föreslagit riksdagen att till Socialattachéer för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de likalydande motionerna I: 683 av herr Palm och fru Landberg samt II: 781 av fru Lewén-Eliasson och herr Ericson i Örebro vari hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att förslag snarast framläggas om inrättande av en befattning som socialattaché vid den svenska ambassaden i Tokyo med Japan och Sydöstasien som bevakningsområde och att posten — som brukligt är — besättes med en person som har god facklig och social skolning.

Utskottet. I motionerna I: 683 och II: 781 framförs förslag om inrättande av en befattning som socialattaché vid den svenska ambassaden i Tokyo.

Chefen för finansdepartementet har efter samråd med cheferna för utrikes-, social- och industridepartementen förordat (prop. 1970: 1, bil. 9, p. A 3, s. 9—10) att en tjänst som ekonomisk attaché inrättas med placering vid

ambassaden i Tokyo och att innehavaren av denna tjänst även bör följa utvecklingen på arbetsmarknaden och inom socialpolitiken i Japan. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna.

Medelsanvisningen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 683 och II: 781,
2. att riksdagen till *Socialattachéer* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 650 000 kr.

48. **Internationellt socialpolitiskt samarbete m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna M 2—M 5, s. 219—221) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* ett förslagsanslag av 2 925 000 kr.,
2. till *Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.* ett förslagsanslag av 4 535 000 kr.,
3. till *Vissa internationella resor* ett reservationsanslag av 75 000 kr.,
4. till *Vissa internationella kongresser i Sverige* ett reservationsanslag av 150 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

49. **Utbyggande av karolinska sjukhuset m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna II: 1—II: 3, s. 222—250) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* ett investeringsanslag av 6 000 000 kr.,
2. till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.,
3. till *Vissa byggnadsarbeten m. m. inom socialdepartementets verksamhetsområde* ett investeringsanslag av 14 000 000 kr.

Statens utlåningsfonder

50. **Statens bosättningslånefond.** Kungl. Maj:t har (punkten IV: 1, s. 251—252) föreslagit riksdagen att till Statens bosättningslånefond för budgetåret 1970/71 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat

dels de likalydande motionerna I: 72 av herr Helén m. fl. och II: 86 av herr Gustafson i Göteborg m. fl. vari — med hänvisning till motiveringen i motionerna I: 111 och II: 122 — hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att ensamstående ges rätt till bosättningslån på samma villkor som gifta,

dels de likalydande motionerna I: 655 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 749 av fru Fränkel m. fl. i vad avser i motionerna — med hänvisning till motiveringen i motionerna I: 855 och II: 1005 — gjord hemställan att bestämmelserna i kungörelsen om statliga bosättningslån ändras så att även ensamstående handikappad ges möjlighet att erhålla bosättningslån,

dels de likalydande motionerna I: 658 av herr Högström m. fl. och II: 743 av fru Dahl m. fl. vari anhållits att riksdagen beslutar hemställa att Kungl. Maj:t föranstaltar om översyn och ändring av bosättningslånekungörelsen med tillämpningsföreskrifter, med särskilt beaktande av i motionerna framförda synpunkter.

Utskottet. Motioner om sådan ändring av bosättningslånereglerna att bosättningslån skall kunna utgå även till ensamstående har tidigare förelagts riksdagen. Bl. a. mot bakgrund av de familjepolitiska motiv som var vägledande vid inrättandet av statens bosättningslånefond har riksdagen avslagit motionerna.

Utskottet har inte heller nu funnit skäl tala för ett frångående av det ursprungliga syftet med bosättningslånen. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 72 och II: 86, I: 655 och II: 749 samt I: 658 och II: 743 i vad avser sådan ändring av reglerna att bosättningslån även skall kunna utgå till ensamstående.

I de nämnda motionerna I: 658 och II: 743 förordas vidare en översyn av bosättningslånereglerna för att bättre än nu göra bosättningslånen tillgängliga för socialt handikappade. Enligt utskottets mening innebär den praktiska tillämpningen av lånereglerna att socialt handikappade kan bli uteslutna från möjligheten att erhålla bosättningslån. En förutsättningslös översyn av bosättningslånereglerna i syfte att åstadkomma en mindre restriktiv prövning vid långivningen bör därför enligt utskottets mening göras. Denna översyn bör även innefatta en genomgång av vilka typer av bostäder som skall betraktas som genomgångsbostäder vid prövning av tiden för den gemensamma bosättningen. Vad utskottet anfört bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen

a. avslår motionerna I: 72 och II: 86, I: 655 och II: 749 samt I: 658 och II: 743, de fyra sistnämnda i vad avser bosättningslån till vissa ensamstående,

b. i anledning av motionerna I: 658 och II: 743 i vad de ej behandlats under a som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför,

2. att riksdagen till *Statens bosättningslånefond* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

51. Lån till anordnande av barnstugor m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna V: 1—V: 4, s. 253—256) och hemställer att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Lån till anordnande av barnstugor* ett investeringsanslag av 24 000 000 kr.,

2. till *Lån till byggande av sjukhem* ett investeringsanslag av 60 000 000 kr.,

3. till *Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.,

4. till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* ett investeringsanslag av 1 000 kr.

UPPSKJUTNA FRÅGOR

52. Uppskjutna frågor. Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

B 4 Folkpensioner

C 1 Allmänna barnbidrag

E 1 Socialstyrelsen

E 15 Kostnader för statlig läkemedelskontroll

vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 17 mars 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Axel Andersson (fp), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Per Jacobsson (fp), Bertil Petersson (s), Bengt Gustavsson (s), Bengtson (cp),

Rönberg (s), Wååg (s), Kaijser (m), Jonsson (s), fru Elvy Olsson (cp) och herr Wikström (fp) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Eliasson i Sundborn (cp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Bergman (s), Lindholm (s), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Fagerlund (s), fru Holmberg (s), herrar Andersson i Knäred (cp), Gustavsson i Ängelholm (s), Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp), Lindberg (s) och Wennerfors (m);

dock att herr Olle Eriksson (cp) deltagit i stället för herr Bengtson (cp) vid behandlingen av punkterna 37—52.

Reservationer

1. vid *punkten 8* (Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.) beträffande *finansieringen* av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Kaijser (m), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp) och Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »I fråga» och slutar med »avstyrks därför» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening bör en omfördelning av ekonomiska resurser med hjälp av skattefinansierade bidrag i princip åvila staten. Stödet till barnfamiljerna bör därför vara en statens angelägenhet och finansieras av staten.»

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen i anledning av motionerna I: 147 och II: 161 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

2. vid *punkten 8* (Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m.) beträffande *förmögenhetsprövningen* av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Kaijser (m), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp) och Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »avstyrker motionsförslaget» bort ha följande lydelse:

»Som redovisats i motionerna I: 76 och II: 92 kan de nuvarande reglerna om vilken betydelse förmögenhet skall tillmätas vid inkomstprövningen i många fall — särskilt för innehavare av mindre rörelse — medföra konsekvenser som inte överensstämmer med det grundläggande syftet att anpassa bidragen till betalningsförmågan. Detta talar för att förmögenhetens inverkan minskar. En lämplig metod är att knyta an till de bedömningar som statsmakterna godtagit för liknande syften i samband med bl. a. de

kommunala bostadstilläggen för pensionärer och därför begränsa den förmögenhetsandel som skall läggas till inkomsten till 10 procent. Kungl. Maj:t bör enligt utskottets mening bereda frågan och lägga fram ett sådant förslag till nästa års riksdag.»

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen med bifall till motionerna I: 76 och II: 92 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om förmögenhetsreglerna i bestämmelserna om bostadstillägg,»

3. vid punkten 12 (Bidrag till driften av barnstugor) beträffande *särskilda statsbidragsregler* för universitetsorter av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Kaijser (m), Wikström (fp), fröken Ljungberg (m), herrar Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp) och Wennerfors (m) som anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med »I motionerna I: 462» och på s. 11 slutar med »till känna» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 462 och II: 544 framförs förslag om *särskilda statsbidragsregler* för universitetsorter. Näraliggande förslag framförs även i motionerna I: 642 och II: 803. Vidare förordas i motionerna I: 290 och II: 322 att formerna för och *konstruktionen av statens driftbidrag* bör utredas.

Statsbidraget till barnstugor utgår per plats. Därav följer att statsbidragets storlek blir beroende av det antal barnstugeplatser som finns i kommunen. Inom 1968 års barnstugeutredning utreds f. n. formerna för verksamheten i barnstugorna och utformningen av en förskoleverksamhet som på sikt kan omfatta alla barn under en tid närmast före inträdet i grundskolan. I direktiven för utredningen sägs bl. a. att frågor rörande finansieringen av barnstugornas verksamhet bör tas upp till behandling i särskild ordning.

Utskottet, som således noterat, att en översyn av finansieringen är avsedd att komma till stånd, vill uttala, att riksdagen bör få tillfälle att samtidigt ta ställning till såväl den framtida utformningen av barnstugornas verksamhet som finansieringsfrågorna. Utskottet förutsätter att vid övervägandena rörande finansieringen beaktas det förhållandet att kommuner med universitet och universitetsfilialer har ett i förhållande till andra orter mycket stort behov av barnstugeplatser och att därvid även övervägs att utforma statsbidragsbestämmelserna så att nämnda kommuners speciella situation beaktas.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 290 och II: 322, I: 462 och II: 544 samt I: 642 och II: 803 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om en översyn av statsbidragsreglerna för driften av barnstugor,»

4. vid *punkten 13* (Bidrag till kommunala familjedaghem) beträffande *kvotregeln* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Motioner med» och slutar med »avser kvotregeln» bort ha följande lydelse:

»I reservationer till utskottets utlåtanden nr 5 till såväl 1968 som 1969 års riksdagar anfördes att kvotregeln inte skulle ge den avsedda stimulansen för familjedaghemmen. Ett stort antal kommuner kan med nu gällande kvotregel inte få någon statlig stimulans till familjedaghemsvärksamheten. Enighet har rått om att bidraget skall stimulera till nya och ökade kommunala insatser. En sådan stimulans borde vara särskilt nödvändig i de kommuner som har det minsta antalet platser i förhållande till invånarantalet. Det finns stor risk för att kvotregeln medför att syftet med statsbidraget kommer att förfelas. Utskottet anser därför att den kvotregel som begränsar bidragsrätten till att gälla endast när den organiserade barn tillsynen i kommunen uppnått en viss omfattning bör avskaffas. Ett förslag därom bör av Kungl. Maj:t föreläggas nästa års riksdag.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 71 och II: 87, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför om slopande av den s. k. kvotregeln,»

5. vid *punkten 13* (Bidrag till kommunala familjedaghem) beträffande *balansregeln* av

a. herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Inte heller» och slutar med »avser balansregeln» bort ha följande lydelse:

»Balansregeln bidrar inte till en utveckling mot det primära målet att nå en ökning av det totala antalet barn tillsynsplatser. Det angivna målet är så angeläget och behovet så akut att en ökning av antalet barn tillsynsplatser måste åstadkommas snarast. En ökning av antalet platser i familjedaghem torde kunna åstadkommas utan att utbyggnaden av barnstugeverksamheten eftersätts. Detta bör ske genom att regeln mjukas upp enligt förslaget i motionerna I: 71 och II: 87, varvid även syftet med motionerna I: 353 och II: 400 får anses i väsentliga delar tillgodosett. Vad utskottet anför bör ges

Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 71 och II: 87, såvitt nu är i fråga, samt i anledning av motionerna I: 353 och II: 400 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om en uppmjukning av balansregeln,»

b. herr Kaijser (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Inte heller» och slutar med »avser balansregeln» bort ha följande lydelse:

»Balansregeln bidrar inte till en utveckling mot det primära målet att nå en ökning av det totala antalet barntillsynsplatser. Det angivna målet är så angeläget och behovet så akut att en ökning av antalet barntillsynsplatser måste åstadkommas snarast. En ökning av antalet platser i familjedaghem torde kunna åstadkommas utan att utbyggnaden av barnstugeverksamheten eftersätts. Regeln bör därför helt slopas i enlighet med förslaget i motionerna I: 353 och II: 400, varigenom syftet med motionerna I: 71 och II: 87 även tillgodoses. Denna utskottets mening bör genom skrivelse ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 353 och II: 400 samt i anledning av motionerna I: 71 och II: 87, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om slopande av den s. k. balansregeln,»

6. vid punkten 18 (Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning) beträffande statsbidrag till primärkommunerna av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 15 som börjar med »Mot denna» och slutar med »till motionerna» bort ha följande lydelse:

»Statsbidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning utgår till landsting och till städer som inte ingår i landsting. Vid sidan av samlevnadsproblemen inom äktenskapet finns det enligt utskottets mening många andra personliga problem, som den enskilde individen kan ha behov att diskutera med utbildade psykoterapeuter, läkare och kuratorer. Utskottet finner det angeläget att, i enlighet med vad som föreslås i motionerna I: 355 och II: 388, den nuvarande försöksverksamheten utvidgas till att omfatta även primärkommunerna. Genom en sådan mera omfattande primärkommunalt organiserad rådgivning kan större klarhet skapas om vilken organisationsform som är den lämpliga. Statsbidrag bör utgå även till denna försöksverksam-

het. Denna utskottets mening bör ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 355 och II: 388 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om ökad omfattning av den sociala rådgivningsverksamheten genom vidgade möjligheter till statsbidrag till primärkommunalt ordnad social rådgivningsverksamhet.»

7. vid *punkten 20* (Hälsovårdsupplysning)

a. beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 16 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »*av anslaget*» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har ingen erinran mot den av departementschefen uttalade huvudinriktningen av upplysningen. Även på andra områden behövs dock förbättrad upplysning. Detta gäller exempelvis för förebyggande åtgärder beträffande tandvårdshygien, mentalhygien och sexualhygien. Den samhällsliga informationen måste också — mot bakgrund av det växande utbudet av information och propaganda — göras slagkraftig och säljande. Medverkan från informationsexpertis bör i större utsträckning eftersträvas. För att möjliggöra detta bör enligt utskottets mening anslaget föras upp med ytterligare 1 000 000 kr.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 292 och II: 320 samt med bifall till motionerna I: 466 och II: 530 och med avslag å motionen II: 750 till *Hälsovårdsupplysning* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.»

b. beträffande *vidgad kostupplysning* av fru Elvy Olsson (cp).

8. vid *punkten 23* (Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.) beträffande *kurs för tillsynsmän* av herr Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp) och Andersson i Knäred (cp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 18 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening bör den i motionerna I: 684 och II: 790 föreslagna, ursprungligen av socialstyrelsen aktualiserade, utbildningen för tillsynspersonal vid ungdomsvårdsskolor och vårdanstalter för alkoholmissbrukare komma till stånd.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 684 och II: 790 till *Efterutbildning av viss sjukvårdspersonal m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 708 500 kr.»

9. vid *punkten 29* (Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola) beträffande *placering i enskilda hem* av herr Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp) och Andersson i Knäred (cp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med »Kungl. Maj:t har» och slutar med »bifalla motionsförslaget» bort ha följande lydelse:

»Som motionärerna anfört innebär Kungl. Maj:ts förslag att möjligheterna till placering i enskilda hem kommer att minska högst väsentligt. Då vård utanför samhällets institutioner enligt utskottets mening är av stor betydelse för många individers utveckling bör anslagsposten för placering i enskilda hem räknas upp i enlighet med förslaget i motionerna I: 358 och II: 392.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 358 och II: 392 till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 8 613 000 kr.»

10. vid *punkten 34* (Bidrag till Länkrörelsen m. m.) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 22 som börjar med »Enighet råder» och slutar med »bifalla motionerna» bort ha följande lydelse:

»Enighet råder inom utskottet om värdet av olika såväl ideella som religiösa organisationers insatser för de socialt handikappade. Bidrag bör därför från detta anslag kunna utgå till den del av sådana organisationers arbete som består av gemenskapsfrämjande gruppverksamhet för, främst, alkohol- och läkemedelsmissbrukare. För att möjliggöra detta bör det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet räknas upp med 500 000 kr.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 198 och II: 229, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 2 500 000 kr.»

11. vid *punkten 35* (Statens arbetsklirik) beträffande *medelsanvisningen*

av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 23 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Den forsknings- och utbildningsverksamhet som bedrivs vid Statens arbetsklirik är enligt utskottets mening av väsentlig betydelse för de handikappades rehabiliteringsmöjligheter. Anslaget till statens arbetsklirik bör därför i enlighet med vad som anförs i motionerna I: 655 och II: 749 höjas med 316 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag. Därmed ges utrymme för inrättande av de fyra nya tjänster arbetskliriken begärt i petita.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Statens arbetsklirik* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 1 861 000 kr.»

12. vid *punkten 37* (Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade) beträffande *översyn av bidragsbestämmelserna* av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Kaijser (m), fru Elvy Olsson (cp), herr Wikström (fp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp) och Wennerfors (m) som anser att

dels efter det stycke i utskottets yttrande på s. 24 som börjar med »I motionerna I: 679» och slutar med »bifalla motionsförslaget» bort införas ett stycke av följande lydelse:

»Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t till riksdagen snarast framlägger förslag om sådana ändringar som föreslagits i de nämnda motionerna I: 195 och II: 227 samt I: 679 och II: 762. Denna utskottets mening bör ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 195 och II: 227 samt I: 679 och II: 762,»

13. vid *punkten 41* (Bidrag till De handikappades riksförbund) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 27 som börjar med »Förslaget i» och slutar med »biträda motionsförslaget» bort ha följande lydelse:

»De handikappades riksförbund bedriver en verksamhet som omfattar

så viktiga aktiviteter som regional konsulentverksamhet och rekreationshem för de handikappade. Enbart den sistnämnda verksamheten drar personalkostnader på nästan 765 000 kr. Enligt utskottets mening bör riksförbundet få en större del av sin verksamhet än vad Kungl. Maj:t föreslagit finansierad med statsmedel. Anslag bör därför utgå med 650 000 kr.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till De handikappades riksförbund* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 650 000 kr.»

14. vid *punkten 42* (Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 28 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Hörselfrämjandets riksförbund bedriver en betydande informationsverksamhet samt kursverksamhet för vuxna hörselskadade. Det är mycket angeläget att organisationen får bättre möjligheter att bedriva denna verksamhet. Vidare kräver driften av riksförbundets centralbyrå betydande resurser. Anslaget bör därför räknas upp med ytterligare 200 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 655 och II: 749, de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Hörselfrämjandets riksförbund* för budgetåret 1970/71 anvisar ett anslag av 685 000 kr.»

15. vid *punkten 46* (Arbetsmedicinska institutet) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 30 som börjar med »Mot denna» och slutar med »ingen erinran» bort ha följande lydelse:

»Arbetsmedicinska institutets utbildningsverksamhet är således föremål för utredning beträffande utbildningens omfattning, innehåll och kostnader. Enligt utskottets mening bör emellertid institutet tills vidare få ett visst belopp till sitt förfogande för att snabbt kunna fylla ett akut behov av såväl utbildning av ett ökat antal företagsläkare, sköterskor och skyddsteknisk personal som forskning kring arbetsmiljön. Anslaget bör därför räknas upp med 500 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 471 och II: 810, de nämnda motionerna i vad avser medelsanvisningen, till *Arbetsmedicinska institutet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 8 300 000 kr.,»

16. vid *punkten 47* (Socialattachéer) av

a. fru Wallentheim (s)

b. fru Lewén-Eliasson (s).

17. vid *punkten 50* (Statens bosättningslånefond) beträffande *bosättningslån till ensamstående* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Mundebo (fp) och Westberg i Ljusdal (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 32 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »till ensamstående» bort ha följande lydelse:

»Ensamstående som ej har vårdnaden om barn kan inte få den hjälp till en godtagbar bostad med inredning som bosättningslånen utgör. Detta uppfattas lätt som ett utslag av bristande vilja från samhället att förstå de ensamståendes bostadsproblem. Ensamstående bör därför, såsom föreslås i motionerna I: 72 och II: 86 samt I: 658 och II: 743, ha samma möjligheter till bosättningslån som gifta. Därmed tillgodoses även syftet med förslaget i motionerna I: 655 och II: 749 i vad avser bosättningslån till ensamstående handikappade.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av motionerna I: 72 och II: 86 samt I: 655 och II: 749, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, samt motionerna I: 658 och II: 743 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

Särskilt yttrande

vid *punkten 20* (Hälsovårdsupplysning) av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Kaijser (m), fru Elvy Olsson (cp), herrar Wikström (fp), Eliasson i Sundborn (cp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Westberg i Ljusdal (fp) och Wennerfors (m) som anfört:

»I motionen II: 750 har påtalats den oroande utvecklingen i fråga om konsumtionen av alkoholhaltiga drycker, främst bland ungdomen. Motionärerna anser att till denna utveckling har reklamen för vissa av dessa drycker starkt bidragit.

Vi vill med skärpa understryka behovet av saklig och omfattande upplysning ej minst vad gäller mellanölets roll i fråga om det oroande nykterhetstillståndet. Innan medel anslås bör dock riktlinjerna dragas upp för en kampanj. Vi förutsätter att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen och för riksdagen framlägger förslag till lämpliga åtgärder.»